

TMA4120 Matematikk

4K

Høst 2015

Norges teknisk—naturvitenskapelige universitet Institutt for matematiske fag

Løsningsforslag - Øving 10

Chapter 17.1

17.1:10 Skissér området

$$|z| \le \frac{1}{2}, \qquad -\frac{\pi}{8} < \operatorname{Arg} z < \frac{\pi}{8}$$

og dets bilde under transformasjonen

$$w = z^2$$
.

Løsning:

Skriv $z = re^{i\theta}$, r = |z|, $\theta = \text{Arg } z$. Da er

$$w = z^2 = r^2 e^{i2\theta}$$

og vi ser at

$$|w| = r^2 \le \frac{1}{4}$$

og

$$-\frac{\pi}{4} < \operatorname{Arg} w < \frac{\pi}{4}$$

fordi Arg $w = 2\theta$.

17.1:17 Finn punktene der funksjonen

$$f(z) = \sin \pi z$$

ikke er konform.

Løsning:

Funksjonen er analytisk så avbildningen er konform bortsett fra der f'(z) = 0:

$$0 = f'(z)$$

$$= \pi \cos \pi z$$

$$\iff$$

$$0 = e^{i\pi z} + e^{-i\pi z}$$

$$\iff$$

$$0 = e^{2i\pi z} + 1$$

$$\iff$$

$$2i\pi z = \ln(-1)$$

$$= \ln|-1| + i(\operatorname{Arg}(-1) + 2n\pi)$$

$$= 0 + i(\pi + 2n\pi)$$

$$= i(2n+1)\pi, \qquad n \in \mathbb{Z}.$$

Altså, hvis z=x+iy så må $2i\pi x-2\pi y=i(2n+1)\pi.$ Dvs. funksjonen er ikke konform i punktene

$$y = 0,$$
  $x = \frac{2n+1}{2},$ $n \in \mathbb{Z}.$

Chapter 14.2

14.2:4 Hvis integralet av en funksjon over enhetssirkelen er lik 2 og over sirkelen med radius 3 er lik 6, kan da funksjonen være analytisk i annulusen 1/2 < |z| < 7/2?

Løsning:

Nei. Ved Cauchys integralteorem for *multiply connected domains*, må de to integralene være like hvis funksjonen er analytisk.

14.2:13 Integrér

$$f(z) = \frac{1}{z^4 - 1.2}$$

mot klokken over enhetssirkelen.

Løsning:

Funksjonen er analytisk bortsett fra i punktene der $z^4 = 1.2$. Dvs. i punktene

$$\sqrt[4]{1.2}$$
, $i\sqrt[4]{1.2}$, $-\sqrt[4]{1.2}$, $-i\sqrt[4]{1.2}$

som alle ligger utenfor enhetssirkelen. Dermed er

$$\oint_C f(z) \, \mathrm{d}z = 0$$

ved Cauchys integralteorem.

14.2:22 Finn integralet

$$\oint_C \operatorname{Re} z \, \mathrm{d}z$$

 $\operatorname{der} C$ er øvre halvdel av enhetssirkelen, inkludert diameteren, orientert mot klokken.

Løsning:

Integranden er ikke analytisk, så Cauchys integralteorem kan ikke benyttes. Kurven C kan parametriseres i to deler: diameteren C_1 gitt ved

$$z_1(t) = t, \qquad -1 \le t \le 1$$

og halvsirkelen C_2 gitt ved

$$z_2(t) = \cos t + i \sin t, \qquad 0 \le t \le \pi.$$

Dermed er

$$\oint_{C} \operatorname{Re} z \, dz = \int_{C_{1}} \operatorname{Re} z \, dz + \int_{C_{2}} \operatorname{Re} z \, dz
= \int_{-1}^{1} \operatorname{Re} z_{1}(t) \dot{z}_{1}(t) \, dt + \int_{0}^{\pi} \operatorname{Re} z_{2}(t) \dot{z}_{2}(t) \, dt
= \int_{-1}^{1} t \cdot 1 \, dt + \int_{0}^{\pi} \cos t(-\sin t + i \cos t) \, dt
= 0 - \frac{1}{2} \int_{0}^{\pi} \sin 2t \, dt + \frac{i}{2} \int_{0}^{\pi} (1 + \cos 2t) \, dt
= \frac{1}{4} \Big|_{0}^{\pi} \cos 2t + \frac{i}{2} \Big|_{0}^{\pi} \left(t + \frac{1}{2} \sin 2t \right)
= \frac{i\pi}{2}.$$

14.2:23 Finn integralet

$$\oint_C \frac{2z-1}{z^2-z} \, \mathrm{d}z$$

der C er en enkelt lukket kurve med orientering mot klokken som omslutter punktene 0 og 1.

Løsning:

Ved delbrøkoppspaltning finner vi at integranden er lik $\frac{1}{z} + \frac{1}{z-1}$. Dermed er

$$\oint_C \frac{2z-1}{z^2-z} dz = \oint_C \frac{dz}{z} + \oint_C \frac{dz}{z-1}$$
$$= 2\pi i + 2\pi i = 4\pi i$$

ved eksempel 6.

14.2:24 Finn integralet

$$\oint_C \frac{\mathrm{d}z}{z^2 - 1}$$

der C er en lukket, ∞ -formet kurve som omslutter punktene 1 og -1.

Løsning:

Ved delbrøkoppspaltning finner vi at integranden er lik $\frac{1}{2}\left(\frac{1}{z-1}-\frac{1}{z+1}\right)$. Ved å dele $C=C_1\cup C_2$ i to enkle lukkede kurver der C_1 omslutter 1 med orientering mot klokken og C_2 omslutter -1 og har orientering med klokken, får vi at

$$\oint_C \frac{\mathrm{d}z}{z^2 - 1} = \oint_{C_1} \frac{\mathrm{d}z}{z^2 - 1} + \oint_{C_2} \frac{\mathrm{d}z}{z^2 - 1}$$

$$= \frac{1}{2} \left(\oint_{C_1} \frac{\mathrm{d}z}{z - 1} - \oint_{C_1} \frac{\mathrm{d}z}{z + 1} + \oint_{C_2} \frac{\mathrm{d}z}{z - 1} - \oint_{C_2} \frac{\mathrm{d}z}{z + 1} \right)$$

$$= \frac{1}{2} \left(\oint_{C_1} \frac{\mathrm{d}z}{z - 1} - 0 + 0 - \oint_{C_2} \frac{\mathrm{d}z}{z + 1} \right)$$

$$= \frac{1}{2} (2\pi i - (-2\pi i))$$

$$= 2\pi i.$$

Chapter 14.3

Cauchys integralformel:

$$f(z_0) = \frac{1}{2\pi i} \oint \frac{f(z)}{z - z_0} dz.$$

14.3:1 Finn integralet

$$\oint_C \frac{z^2}{z^2 - 1} \, \mathrm{d}z$$

der C er sirkelen |z+1|=3/2.

Løsning:

Integranden er lik $\frac{1}{2}\left(\frac{z^2}{z-1} - \frac{z^2}{z+1}\right)$ og sirkelen C omslutter bare den ene polen z = -1. Dermed er

$$\oint_C \frac{z^2}{z^2 - 1} dz = \frac{1}{2} \oint_C \frac{z^2}{z - 1} dz - \frac{1}{2} \oint_C \frac{z^2}{z + 1} dz$$
$$= 0 - \frac{1}{2} 2\pi i \Big|_{z = -1} z^2$$
$$= -\pi i$$

14.3:11 Finn integralet

$$\oint_C \frac{\mathrm{d}z}{z^2 + 4}$$

der C er ellipsen $4x^2 + (y-2)^2 = 4$ orientert mot klokken.

Løsning:

Ved delbrøkoppspaltning finner vi at integranden er lik

$$\frac{1}{z^2+4} = \frac{1}{(z+2i)(z-2i)} = \frac{i/4}{z+2i} - \frac{i/4}{z-2i}.$$

Ellipsen C har sentrum i 2i, men punktet -2i ligger utenfor. Dermed er

$$\oint_C \frac{\mathrm{d}z}{z^2 + 4} = \frac{i}{4} \oint_C \frac{\mathrm{d}z}{z + 2i} - \frac{i}{4} \oint_C \frac{\mathrm{d}z}{z - 2i}$$
$$= 0 - \frac{i}{4} 2\pi i$$
$$= \frac{\pi}{2}.$$

14.3:13 Finn integralet

$$\oint_C \frac{z+2}{z-2}$$

der C er sirkelen |z-1|=2 orientert mot klokken.

Løsning:

Polen z=2 ligger innenfor sirkelen C som har sentrum i 1 og radius 2. Dermed er

$$\oint_C \frac{z+2}{z-2} = 2\pi i \bigg|_{z=2} (z+2)$$

$$= 8\pi i.$$

14.3:18 Finn integralet

$$\oint_C \frac{\sin z}{4z^2 - 8iz} \,\mathrm{d}z$$

 $\operatorname{der} C$ er som angitt av figuren på s. 663 i boken.

Løsning:

Klipp langs x-aksen og dann to nye lukkede kurver. Kurven C_1 i øvre halvplan vil følge ruten 1, 3, 3i, -3, -1, i, 1. Den nedre kurven er tilsvarende og langs overlappingen på x-aksen vil de ha motsatt retning, og dermed kanselere hverandre under integrering. Altså vil

$$\oint_C \frac{\sin z}{4z^2 - 8iz} \, dz = \oint_{C_1 \cup C_2} \frac{\sin z}{4z^2 - 8iz} \, dz.$$

Ved delbrøkoppspaltning finner vi at integranden er lik

$$\frac{i\sin z}{8}\left(\frac{1}{z}-\frac{1}{z-2i}\right).$$

Begge polene ligger utenfor C_2 , og polen z=0 ligger utenfor C_1 . Skriv $f(z):=\frac{i\sin z}{8}$. Dette gir forenklingen

$$\oint_C \frac{\sin z}{4z^2 - 8iz} dz = -\oint_{C_1} \frac{f(z)}{z - 2i} dz$$

$$= -2\pi i f(2i)$$

$$= \frac{\pi}{4} \sin 2i$$

$$= \frac{\pi i}{4} \sinh 2.$$

Chapter 14.4

Deriverte av analytiske funksjoner:

$$f^{(n)}(z_0) = \frac{n!}{2\pi i} \oint \frac{f(z)}{(z - z_0)^{n+1}} dz.$$

14.4:3 Finn integralet

$$\oint_C \frac{e^{-z}}{z^n} \, \mathrm{d}z, \qquad n = 1, 2, \dots$$

der C er enhetssirkelen med orientering mot klokken.

Løsning:

La $f(z)=e^{-z},$ som er analytisk. Da er $f^{(n)}(z)=(-1)^ne^{-z}$ og

$$(-1)^n = f^{(n)}(0)$$

$$= \frac{n!}{2\pi i} \oint \frac{f(z)}{z^{n+1}} dz$$

$$= \frac{n!}{2\pi i} \oint \frac{e^{-z}}{z^{n+1}} dz$$

for $n = 0, 1, 2 \dots$ Dermed er

$$\oint_C \frac{e^{-z}}{z^n} \, dz = 2\pi i \frac{(-1)^{n-1}}{(n-1)!}$$

for n = 1, 2, ...

14.4:16 Finn integralet

$$\oint_C \frac{e^{4z}}{z(z-2i)^2} \,\mathrm{d}z$$

der C består av sirkelen |z-i|=3 orientert mot klokken og sikelen |z|=1 orientert med klokken.

Løsning:

Delbrøkoppspaltning:

$$\frac{1}{z(z-2i)^2} = \frac{A}{z} + \frac{Bz+C}{(z-2i)^2}$$

$$\Leftrightarrow \qquad 1 = A(z-2i)^2 + Bz^2 + Cz$$

$$= (A+B)z^2 + (C-4iA)z - 4A$$

$$\Leftrightarrow \qquad A = -\frac{1}{4}, B = \frac{1}{4}, C = -i.$$

Klipp en spalte mellom de to sirklene. F.eks. fra -2i til -i. Integralet kan da evalueres ved å integrere langs én lukket kurve, C^* , der bare den ene polen, z=2i ligger innenfor. Definér den analytiske funksjonen f som

$$f(z) = e^{4z} \left(\frac{z}{4} - i\right).$$

Da er $f'(z) = e^{4z}(z + 1/4 - 4i)$ og

$$\oint_C \frac{e^{4z}}{z(z-2i)^2} dz = \oint_{C^*} \frac{e^{4z}}{z(z-2i)^2} dz$$

$$= -\frac{1}{4} \oint_{C^*} \frac{dz}{z} + \oint_{C^*} \frac{f(z)}{(z-2i)^2} dz$$

$$= \oint_{C^*} \frac{f(z)}{(z-2i)^2} dz$$

$$= \frac{2\pi i}{1!} f'(2i)$$

$$= 2\pi i e^{8i} \left(\frac{1}{4} - 2i\right)$$

$$= \pi e^{8i} \left(4 + \frac{i}{2}\right).$$